

אורי אבנרי שווח עם יוסי שריד

קודם כל, אם אתה רומז בדברים שלך על הפיצול, שגם זו שאלה שצריך להירש אליה...

● 22 חודשים אחרי פרוץ האינתיפאדה — האם אתה חושב שתנאי עתידה שלום בכללותה ממלאת את תפקידה?

טוב, זו שאלה קשה. למלא את התפקיד זה כמו בתפילה — זה מן הדברים שאין להם שיעור. תמיד אפשר היה למלא את התפקיד יותר טוב. לפעמים אני מתהלך במחשבות שמטרדות אותי, לפעמים אפילו משגעות אותי, שאולי היינו צריכים לעשות יותר. את מה שעשינו, אולי היינו צריכים לעשות כי אופן יותר נחרץ ונמרץ.

אבל בסך-הכל אני לא משתייך לאלה שמסגפים כל הזמן את עצמנו וחושבים שלא עשינו מספיק ושלא עשינו בכלל. אני חושב שמחנה השלום בסך-הכל, בתנאים המאוד קשים שהוא נמצא בהם, מילא את תפקידו באופן ראוי-לשמו.

קודם כל, אני חושב שהיה לנו ניתוח נכון של המצב, וגם זה לא עניין של מה בכך, מול הראייה המעוותת, חוסר-הראייה בעצם, של כל מי שניסו לומר לנו כמה מדובר, כאשר היה מדובר באינתיפאדה. אז אני חושב שאבחנת המצב שלנו היתה מאוד מרויכת, ואבחנת המצב זה דבר מאוד חשוב, אם רוצים לדעת איך חיים עם זה, איך מתמודדים עם זה. למימסר הפוליטי בארץ היו טעויות אינסופיות.

יש לי תיוה האומרת שבכל פעם שמדינת ישראל היתה צריכה לערוך את הערכת המצב הלאומית שלה, האסטרטגיה שלה, בכל פעם היא טעתה. ב-100% של המיקרים.

זו אגב הצלחה עצומה, משום שאפילו בסבירות אלמנטרית של כן או לא, ב-50% אפשר היה להגיע לתוצאות הרבה יותר טובות, וזה נכון לגבי כל המיקרים. אבל זה נכון במיוחד לגבי האינתיפאדה, משום שהאינתיפאדה הרי היתה ההפתעה המרעישת ביותר מכל ההפתעות המרעישות שנפלו על ראשו של עמ"ש ישראל. מה שקרה ב-9 בדצמבר 1987.

וראי גם אתה ואני היינו מופתעים, אבל

● אני מוכן לחדד את זה: אילו כל המאמצים האלה היו מרוכזים בתנאי עתה אחת, האם אפשר היה ליישם את תם בצורה הרבה יותר טובה, וגם ליצור כוח פוליטי במקום הסיוע הומוניטרי?

אני לא בטוח שאני מסכים שמדובר בסיוע הומניטרי. זאת אומרת, יש סיוע הומניטרי, ואנחנו מקדישים לזה הרבה זמן. אבל זה לא העיסוק היחיד שלנו, והייתי אומר שזה אפילו לא העיסוק העיקרי שלנו. כלומר, אני חושב שהמאבק של מחנה השלום, בתור שכזה, הוא מאבק פוליטי מובהק.

מהי המטרה של המאבק הזה? הזמן מלמד שאפשר להיות עם האינתיפאדה, כאילו היא מתנהלת באיזושהי מקום רחוק, מעבר להרייה חושך. אנחנו לא נותנים לאינתיפאדה להשתכח, אנחנו קושרים את החברה הישראלית בי חוט מאוד הדוק ואמץ אל מה שקורה שם, כדי שאף אחד לא יעלה על דעתו שזה מתרחש בפלנטה אחרת, ושאינו לזה השפעות והשפכות ישירות על מה שקורה כאן.

אבל שאלת הפיצול — אני לא מאלה שמייסרים את עצמנו, מעבר למה שמגיע לנו. וראי חלק מגיע לנו. אז אני לא רואה בפיצול טרגדיה, ואני לא רואה באיחוד הכוחות איזושהי משאת-נפש בפני עצמה, אם כי באופן אישי, ואולי באופן אידיאולוגי, אולי הייתי רוצה לראות את המחנה מאוחד. אבל להגיע למסקנה שמפני שהמחנה לא מאוחד עשינו פחות מכפי שהיינו אולי יכולים לעשות — למסקנה הזאת אני לא מגיע.

● יש פה שני מישורים שאינם לגמרי חופפים. מישור אחד: איך הציבור של שוחררי השלום פועל בתקופה של אינתיפאדה, כדי להחליש את עוצמת הדיכוי. והמישור האחר: איך מנהלים מאבק לשוני השילטון. כששועלות הרבה קבוצות קטנות ומסורות, האם אין זה משחרר המון אנשים מפעילות, שאולי היו נרתעים לפעולה אילו היתה קיימת תנועה גדולה ומחויבת? האם תנועה גדולה היתה יכולה להגיע למקומות שהתנועות הקטנות אינן מגיעות אליהם, כמו נתיבות, שדרות, שלוש מי?

זו אפשרות, אבל, בכנות, אני לא חושב ככה. אני לא חושב שהמחסום שעומד בינינו

את פרס ואותי שונאים

אופטימיות היא מילת-המפתח. יוסי שריד אינו מיואש, יוסי שריד אפילו נותן לשמאל טפיחה על השכם. "עד עכשיו", הוא אומר, "צדקנו ברוב התחזיות שלנו". אחרי 22 חודשי אינתיפאדה, שילטון בלתי-מעורר של הליכוד, ועצירת תהליך-השלום, גם לשמאל הישראלי יש נחמות קטנות

לבין שכבות מסוימות קשור באיזשהו אופן לריכוזיות של המאמץ ולגודל היחסי של היסגרת. אני חושב שהמחסום הזה נובע מסיבות אחרות לגמרי. חוץ מזה, מכיוון שאמרתי בהתחלה — וזו נקודת-המוצא שלי — שאני לא מן המייסרים עצמנו, גם בעניין זה יש, לדעתי, מידה של הגזמה. יש לנו כמו כן בעיות של חרייה, של הבקעה למקומות שאחיותנו בהם היא לא מספיק עמוקה. אבל לומר שאנחנו לא שם, זה פשוט באופן עובדי דתי לא נכון.

אני יכול לומר לך מניסיונו — אני לא מדבר עכשיו על מי ציבורי-הבחורים שלנו, זו שאלה נכבדה בפני עצמה — אנחנו את המאבק שלנו מנהלים בעיקר במקומות הכי קשים. אם מותר לומר משהו שיש בו יומרה, אני חושב שבמובן מסוים זו הייחודיות שלנו על המפה הפוליטית הישראלית. וגם את הייחודיות הזאת צריך לשמור, כי אפשר בקלות לאבד אותה.

היינו מופתעים במובן לגמרי אחר. אף פעם לא הבנו איך זה קרה רק לאחר 20 שנה. אלא אסבך משהו העלה על דעתו, שהעם הערבי הפלסטיני קיבל על עצמו, מתוך הכרה ומרצון חופשי, להריח לנו את הכלים ולשטוף לנו את המירצפות ולנקות לנו את המחראות. מי שלא חשב כך, לא היה צריך להיות מופתע ב-9 בדצמבר.

● אתה, בכנסת ומחוצץ לכנסת, פועל בהרבה עניינים — גירוש נשים וילדים מן הגדה, העברת אנשים לבתי-החולים, אלף ואחד דברים הנובעים מהאינתיפאדה. יש עוד אנשים המטפלים בזה, יש מיספר גדול של קבוצות קטנות, וכל אחת מהן עוסקת במסירת רבה בתיבת אחת של המצוקה. השאלה היא אם בסך-הכל זוהי תגובה מספקת של כוחות השלום הישראליים במצב זה?